

گزیده‌هایی از رزا لوکزامبورگ به کوشش پیتر هودیس و کوین آندرسن

ترجمه: حسن مرتضوی

چاپ اول: ۱۳۸۶

۲۰۰۰ نسخه

۶۰۰ صفحه

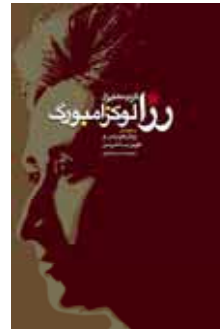
۷۰۰۰ تومان

بودم، هستم، خواهم بود.

«نظم در برلین برقرار است» رزا لوکزامبورگ

کتاب حاضر از پنج بخش همراه با مقدمه‌ی پیتر هودیس و کوین بن آندرسن تشکیل می‌شود. در مقدمه‌ی این دو صاحب‌نظر، که خود در جنبش چپ آمریکا نقش فعالی داشته‌اند، عنوان شده که **گزیده‌ها** برای نخستین بار دامنه‌ی کامل فعالیت رزا لوکزامبورگ را با گنجانیدن بخش‌های مهمی از آثار اقتصادی و سیاسی او در یک مجلد نشان می‌دهد. در این مجلد چند اثر مهم او برای نخستین بار به زبان انگلیسی (و طبعاً به فارسی) ترجمه شده‌اند که به موارد زیر مربوط هستند: (۱) تأثیر جهانی‌شدن سرمایه‌داری بر اشکال اشتراکی پیشاسرمایه‌داری سازمان اجتماعی، (۲) رهایی زنان به عنوان بُعد تام و تمام دگرگونی سوسیالیستی، و (۳) نقدهایی بر روش‌های سازمانی سلسله‌مراتبی که بخش اعظم تاریخ مارکسیسم را تعریف می‌کنند. سرانجام، از مکاتبات او قطعاتی برگزیده شده تا عمق انسان‌باوری و بینش او نشان داده شود. به گفته‌ی هودیس و آندرسن، هدف **گزیده‌ها** در مجموع این است که منبع کسانی باشد که می‌کوشند به بازاندیشی مسائل دگرگونی اجتماعی رادیکال امروز بپردازند. در ادامه‌ی مقدمه با شرحی جذاب و گیرا از زندگی و آثار و فعالیت‌های رزا لوکزامبورگ آشنا می‌شویم که به نحو ملموسی ما را در جریان تکوین اندیشه و پراتیک این انقلابی برجسته در اوایل قرن بیستم قرار می‌دهد.

در بخش اول که عنوان آن **اقتصاد سیاسی، امپریالیسم و جوامع غیرغربی** است بخش‌هایی از کتاب **انباشت سرمایه** و از **مقدمه‌ای بر اقتصاد سیاسی** درباره‌ی تجزیه‌ی کمونیسم ابتدایی و نیز درباره‌ی برده‌داری آمده است. انباشت سرمایه مهم‌ترین اثر تئوریک رزا لوکزامبورگ است که در آن وی کوشید تا ریشه‌های اقتصادی امپریالیسم را با تمرکز بر مسئله‌ی بازتولید گسترده که مارکس در پایان جلد دوم سرمایه مورد بحث قرار داده بود روشن سازد. تجزیه‌ی کمونیسم بدوی گزیده‌ای است از مقدمه‌ای بر اقتصاد سیاسی که خود کتاب است ناتمام و متکی بر درس‌گفتارهای لوکزامبورگ در مدرسه حزبی برلین. در بخش دوم با عنوان **سیاست انقلاب: نقد اصلاح‌طلبی، نظریه‌ی اعتصاب عمومی و نوشته‌هایی درباره‌ی زنان**، کتاب

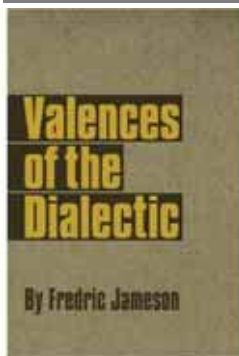

اصلاح یا انقلاب اجتماعی که یکی از معروف‌ترین آثار لوکزامبورگ است و در پاسخ به دیدگاه روزیونیستی برنشتین نوشته شده بود، همراه با اثر معروف **اعتصاب توده‌ای، حزب سیاسی و اتحادیه‌های کارگری** که شرحی است کشف از انقلاب ۱۹۰۵ همراه با ارائه‌ی نظریه‌ی خودانگیختگی‌اش، و نیز سخنرانی در پنجمین کنگره سوسیال‌دمکرات‌های روسیه و مقالاتی درباره‌ی مسئله‌ی زنان آمده است. نکته‌ی مهم در مقالات مربوط به مسئله‌ی زنان این است که ما برای نخستین بار با نقش رزا لوکزامبورگ در مقام مدافع سرسخت حقوق زنان در جوامع مردسالار روبرو می‌شویم که به ویژه در این کارزار حامی تداوم استقلال جنبش زنان کارگر از انجمن‌های زنان طبقه‌ی متوسط بوده است.

بخش سوم با عنوان **خودانگیختگی، سازمان و دمکراسی در مجادله با لنین** سه مقاله‌ی مهم او را درباره‌ی لنین و تروتسکی در بردارد: مسائل سازمانی سوسیال‌دمکراسی روسیه، مرامنامه، انقلاب روسیه. در **مسائل سازمانی** ... کل نگرش لوکزامبورگ به سازمان انقلابی آشکار می‌شود. انتقادات رزا لوکزامبورگ از برداشت‌های سازمانی لنین به ویژه از آن جهت اهمیت دارد که از جهتی متفاوت به رابطه‌ی آگاهی و سازمان انقلابی می‌پردازد. تجارب بعدی جنبش رادیکال به خوبی نشان می‌دهد که نقد رزا از چه جهت اهمیت داشته است. مقاله‌ی **مرامنامه** که در سال ۱۹۹۱ از آرشیوهای حزب سوسیال‌دمکراتیک لهستان کشف شده، در دوره‌ای نوشته شد که لنین می‌کوشید تمامی گرایش‌های غیربلشویک را از حزب سوسیال‌دمکراتیک روسیه حذف کند و در این جریان تنش شدیدی بین او و لوکزامبورگ رخ داد. این سند که اکنون از مهم‌ترین آثار لوکزامبورگ درباره‌ی سیاست‌های لنین شمرده می‌شود، تفاوت‌های اصولی میان آن دو را درباره‌ی مسائل وحدت حزبی و دمکراسی درون حزبی نشان می‌دهد. مقاله‌ی معروف **انقلاب روسیه** که در این بخش گنجانده شده از معروف‌ترین آثار لوکزامبورگ است. این اثر که هنگام زندانی بودن لوکزامبورگ نوشته شده ضمن ستایش از شجاعت و ابتکار عمل بلشویک‌ها با شدت تمام شماری از سیاست‌های آن‌ها را هنگام تصاحب قدرت مورد انتقاد قرار داده است: از تقسیم زمین میان دهقانان و تداوم پافشاری بر حق تعیین سرنوشت ملی تا انحلال مجلس موسسان. محکم‌ترین انتقاد او معطوف به سرکوب دمکراسی انقلابی توسط لنین و تروتسکی بود. لوکزامبورگ معتقد بود که سوسیالیسم و دمکراسی در هم تنیده شده‌اند و نمی‌توان آن‌ها را از هم جدا کرد. همین امر عمیقاً او را نگران می‌کرد که آزادی بیان، آزادی مطبوعات و آزادی انجمن‌ها حرکت به جامعه‌ی سوسیالیستی را به مخاطره می‌اندازد. در واقع او سال‌ها پیش از فروپاشی شوروی به مهم‌ترین و دشوارترین مسئله‌ای که رویاروی جنبش مارکسیستی است پرداخته است: پس از انقلاب چه اتفاقی

قرن بیست و یکم نیز روی آورده است. بی شک "از مارکسیسم تا پسامارکسیسم" اثر مهمی برای ارزیابی مارکسیسم در دوران مدرن است.

گوران تربورن رئیس بخش جامعه‌شناسی دانشگاه کمبریج و نویسنده‌ی آثاری همچون آسیا و اروپا در جهانی شدن، خانواده در جهان، ۱۹۰۰ - ۲۰۰۰ و بین جنسیت و قدرت است.

ظرفیت‌های دیالکتیک

فردریک جیمسون

Valences of the Dialectic Fredric Jameson

انتشارات: ورسو Verso

فردریک جیمسون یکی از ورزیده‌ترین منتقدان ادبی و فرهنگی در جهان معاصر است. وی در این اثر به شکلی بی‌نظیر به پژوهش پیرامون مفهوم فلسفه‌ی دیالکتیک و کسانی که آن را گسترش دادند، پرداخته است. مسأله‌ی "دیالکتیک" همچنان در کانون مناظره‌ها و بحث‌های نظری جاری قرار گرفته است: آیا دیالکتیک، هگلی و ایده‌آلیستی است؟ دیالکتیک تا چه اندازه در نظریه‌ی مارکسیستی اساسی است؟ آیا ماتریالیسم دیالکتیک واقعا امکان‌پذیر است؟ انتقادهای "پاسا ساختارگرایان" تا چه اندازه به دیالکتیک لطمه زده است؟ فردریک جیمسون در "ظرفیت‌های دیالکتیک" تلاش ورزیده است که به نقد و بررسی نظریه‌های اندیشه‌ورزان طرفدار یا ضد دیالکتیک، کسانی همچون هگل، هایدگر، سارتر و دریدا و... بپردازد.

فردریک جیمسون پروفیسور در ادبیات تطبیقی در دانشگاه دُوک است. از وی این آثار به چاپ رسیده است: نوشتارهای مدرنیست، باستان‌شناسی آینده، نوگرایی غیرعادی و پُست مدرنیسم و منطق فرهنگی سرمایه‌داری پسین.

در دفاع از آرمان‌های تحقق نیافته نوشته‌ی: اسلاوی ژیزک

In Defense of lost Causes Slavoj Žižek

انتشارات: ورسو Verso

آیا آرمان‌رهای جهانی، آرمانی شکست خورده است؟ آیا ارزشهای جهان شمول، یادگارهای کهنه‌ای هستند که به دوران سپری شده تعلق دارند؟ در جهان "پست مدرن" همه ایدئولوژی‌ها مورد تردید قرار گرفته‌اند.

می‌افتد؟ چه باید کرد تا طبقه یا بوروکراسی جدیدی پس از انقلاب قدرت را به دست نگیرد؟ آیا امکان دارد انقلاب به طور دائمی ادامه داشته باشد؟

بخش چهارم با عنوان **از مخالفت با جنگ جهانی تا واقعیت انقلاب** شامل جزوه‌ی جونیوس یا بحران در سوسیال دموکراسی آلمان، سخنرانی‌ها و نامه‌های رزا درباره‌ی جنگ و انقلاب در سال‌های ۱۹۱۸-۱۹۱۹ است. جزوه‌ی جونیوس که در سال ۱۹۱۵ در زندان نوشته شده بود با نام مستعار جونیوس انتشار یافت. نقد لوکزامبورگ از فروپاشی سوسیالیسم اروپایی در مواجهه با جنگ جهانی تاثیر چشمگیری بر جهت‌گیری مجدد اندیشه‌ی کسانی گذاشت که در جستجوی راهی برای شکل‌دادن دوباره به دیدگاه‌های انقلابی مارکسیستی بود. سخنرانی و نامه‌های رزا درباره‌ی جنگ بیانگر مهم‌ترین و خلاق‌ترین لحظات زندگی رزا لوکزامبورگ است. در این نامه‌ها و سخنرانی‌ها تلاش عظیم او را برای تدارک انقلاب اجتماعی می‌خوانیم. آخرین آن‌ها نوشته‌ای است با عنوان «نظم در برلین حاکم است» که یک روز قبل از قتل رزا لوکزامبورگ نوشته شده است.

و سرانجام آخرین بخش با عنوان جالب «همچون غرش تندر» گلچینی از مکاتبات رزا را در سال‌های ۱۸۹۹ تا ۱۹۱۷ فراهم کرده است. در این نامه‌های پرسش‌های مهم تاریخی که کانون توجه نوشته‌ها و سخنرانی‌های عمومی‌اش بوده به چشم می‌خورد. اما جنبه‌ی دیگری از وجودش را آشکار می‌سازد و نشان می‌دهد که چگونه رویدادهای عمومی بر او به عنوان یک انسان اثر می‌گذاشته و در مناسبات شخصی‌اش ترکیب خاصی از شور و شوق و اصول را وارد کرده است.

ساسان دانش

از مارکسیسم تا پسامارکسیسم گوران تربورن

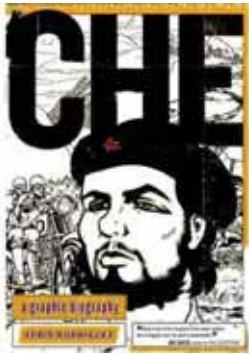
From Marxism to post-Marxism

Goran Therbon

انتشارات: ورسو Verso

این کتاب موجز و گسترده به زبانی شیوا به نگارش درآمده است. گوران تربورن در کتاب "از مارکسیسم تا پسامارکسیسم" خود را به عنوان یکی از مهم‌ترین نظریه‌پردازان امور اجتماعی و اندیشه‌ورزان رادیکال در قرن بیست و یکم مطرح کرده است. وی به نقد چندین نظریه که در دوران کنونی به عنوان پُست مدرنیسم، پُست مارکسیسم و یوروسنتریسم مشخص شده اند پرداخته است. وی به کنکاش در نظریه‌های اندیشه‌ورزان رادیکالی همچون اسلاوی ژیزک، آنتونیو نگری و آلن بادیو پرداخته است. گوران تربورن به موازات این کار به پژوهش پارامترهای سیاسی در عرصه‌ی جهانی

"چه"

یک بیوگرافی تصویری
اسپین رودریگز

CHE

A Graphic Biography
Spain Rodriguez

انتشارات: ورسو Verso

از زمان مرگش در سال ۱۹۶۷، چه گوارا به سمبل جهانی انقلاب و شناخته شده‌ترین چهره‌ی سیاسی در آمده است. کتاب رودریگز که نتیجه تحقیقات پدافند است، مبارزات سیاسی "چه" را از دریچه‌ی طنز سیاسی بازگو می‌کند. این کار پر قدرت و هنرمندانه به زندگی چه گوارا و تجربه‌هایش که شامل مسافرت به آمریکای لاتین، شکل‌گیری شخصیت منحصر به فردش در جنبش انقلابی کوبا، مسافرت و مبارزه‌اش در آفریقا و بالاخره شرکت در مبارزه انقلابی آمریکای لاتین که سرانجام به مرگش منتهی می‌شود، پرداخته است.

رودریگز از شناخته شده‌ترین هنرمندان در محفل "طنز زیرزمینی" "underground omix" است. وی به همراه Robert Crumb از اعضای اولیه‌ی Zap Comics است. رودریگز نویسنده چندین رمان تصویری دیگری است که "کوچه کابوس" از جمله معروف ترین آنهاست.

جنگ های کثیف

ساخت و پاخت بریتانیا با اسلام رادیکال
نویسنده: مارک کرتیس

Dirty Wars

British Collusion with Radical Islam

Mark Curtis

انتشارات: ورسو Verso

در کتاب "جنگ‌های کثیف" تاریخ نویس مطرح، مارک کرتیس نشان می‌دهد که چگونه بریتانیا در پیدایش تروریست‌های جهادی که هم اکنون خطری برای همه‌ی جهان شده است، همکاری داشته است. کرتیس با نشان دادن این که چگونه عوامل بمب-گذاری‌های ژوئیه ۲۰۰۵ از طرف دولت بریتانیا مورد حمایت قرار می‌گرفتند. وی بر پایه‌ی اسناد مخفی دولتی که اخیراً انتشار یافته‌اند، معمای تبانی‌های اخیر و درازمدت و همچنین دست داشتن مستقیم دولت بریتانیا با تروریسم اسلامی از سال ۱۹۴۵ تا به امروز را برملا می‌کند.

کتاب "جنگ‌های کثیف" با بازنگری در تمام رویدادهای اخیر در خاورمیانه از جمله سرنگونی دولت مصدق در ایران و ظهور اخوان المسلمین در سوریه و سرکوب خونین اپوزیسیون در سعودی و

اسلاوی ژئوپلیک، نظریه‌پرداز، فیلسوف، روانکاو و منتقد ادبی سرشناس معاصر در تازه‌ترین کتاب خود "در دفاع از آرمانهای تحقق نیافته" مبانی نظریه‌های پست مدرنیسم را به چالش می‌گیرد و به دفاع از "آرمانهای تحقق نیافته" می‌پردازد. در این چالش و دفاع، ژئوپلیک بسیاری از مسایل نظری معاصر از نظریه‌ی هایدگر و ارتباط او با رایش سوم گرفته تا ضرورت تاکید بر مبارزه طبقاتی همچون واقعیت بنیادی سرمایه‌داری جهانی مورد بررسی قرار می‌دهد. ژئوپلیک ناکامی نظریه‌ی رایج را با دقت کالبد شکافی می‌کند و در برابر آن راه حل‌ها و بدیل‌های خود را ارائه می‌دهد. اسلاوی ژئوپلیک در حال حاضر پژوهشگر ارشد انستیتوی جامعه‌شناسی "لیوبلیانا" در اسلوانیا است. او در همان حال مدیر بین‌المللی انستیتوی علوم انسانی در "بریک کالج" دانشگاه لندن است. از ژئوپلیک تا کنون صدها مقاله و چندین کتاب به زبانهای گوناگون انتشار یافته است. کتابهای "به کویر واقعیت خوش آمدید"، "هدف والای ایدئولوژی" و "سوژه تحریک برانگیز" از آثار معروف ژئوپلیک هستند.

دخالت سیاسی

علوم اجتماعی و عمل سیاسی

نویسنده: پیر بوردیو

Political Interventions

Social science and Political Action

Pierre Bourdieu

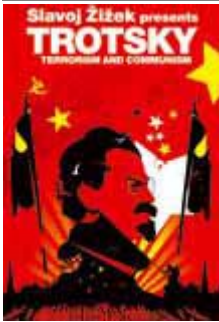
پیر بوردیو یکی از با نفوذترین جامعه‌شناسان نیمه‌ی دوم قرن بیستم، یک بار جامعه‌شناسی را چنین تعریف کرد: "ورزش رزمی". کتاب حاضر منتخب جامعی است از نوشته‌های پیر بوردیو در گستره‌ی سیاست و مسایل اجتماعی. این کتاب از نخستین نوشته‌های بوردیو "جنگ استقلال الجزیره" تا آخرین نوشته او در واپسین روزهای زندگی را در بر می‌گیرد.

پیر بوردیو (۱۹۳۰-۲۰۰۲) فیلسوف، جامعه‌شناس، مردم‌شناس و از چهره‌های برجسته جنبش ضدجهانی‌سازی بود. اثر معروف او به نام "تمایز" که در سال ۱۹۷۹ به زبان فرانسوی انتشار یافت، توسط انجمن بین‌المللی جامعه‌شناسی به عنوان یکی از ده کتاب برتر جامعه‌شناسی در قرن بیستم شناخته شد. آثار بجا مانده از پیر بوردیو نشانگر علاقه و نیز آگاهی ژرف او از مسایل اجتماعی گوناگون است.

او آثار گرانبهایی در جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، فرهنگ، هنر، زبان و سیاست از خود به جا نهاد.

کتابهای "قوانین هنر" و "وزن اجتماعی" از جمله آثار معروف پیر بوردیو هستند.

معرفی "تروتسکی" توسط

اسلاوی ژیزک

تروریسم یا کمونیسم

انتشارات: ورسو Verso

Slavoj Žižek Presents Trotsky TERRORISM AND COMMUNISM

LEON TROTSKY
Introduced by Slavoj Žižek

پس از نقش بلشویکها در پیروزی انقلاب سوسیالیستی در روسیه، چندی بعد تروتسکی رهبری ارتش سرخ را علیه ارتشهای سفید ضدانقلاب به عهده گرفت. کتاب "تروریسم و کمونیسم" تروتسکی در گرماگرم جنگ داخلی در پاسخ به انتقادات کارل کائوتسکی نوشته شده است. از منظر برخی نظریه پردازان (حتی طرفداران بلشویسم و تروتسکی) این کتاب شاید بدترین نوشتار تروتسکی باشد. اما از منظر اسلاوی ژیزک، این کتاب یکی از مهمترین آثار در پشتیبانی از فعالیت انقلابی در قرن بیستم است. ژیزک در کتاب تحریک آمیز خود به ستایش نقد دموکراسی صوری توسط تروتسکی پرداخته و هنوز آن را برای جهان معاصر معتبر می داند.

سایر رویدادها، دستهای پنهانی بریتانیا در پیدایش و اوج گیری تروریسم جهانی را نمایان می سازد.

این کتاب جنجال برانگیز رهبران سیاسی بریتانیا را که این روزها ژست دفاع از مردم و تمدن غرب را به رخ جهانیان می کشند، به خاطر سیاستهای غلط و عدم جوابگویی به این اشتباهات مورد محاکمه قرار می دهد و در واقع آنان را بزرگترین تهدید برای جهان می داند.

مارک کرتیس نویسندهی دو کتاب معروف و پرفروش است: زیر پا گذاشتن نهانی حقوق بشر در بریتانیا و شبکهی نیرنگ: نقش واقعی بریتانیا در جهان.

مارک کرتیس محقق سابق انستیتوی سلطنتی مسائل جهان (Chatham House) است و آثار فراوانی درباره سیاست خارجی بریتانیا و آمریکا به رشته تحریر در آورده است. او هم اکنون به حرفهی خبرنگاری مشغول است. نوشتههای او در روزنامههای گاردین، ایندپندنت، Znet و الاهرام به چاپ می رسد.

تودهی کارگر شورشی

رزمندگی طبقهی کارگر و شورش از پایین طی سالهای طولانی ۱۹۷۰

ویراستاران: آرون برنر، رابرت برنر و کل وینزلو

Rebel Rank and File
Labor Militancy and Revolt from Below During the Long 1970s
Edited By Aaron Brenner, Robert Brenner, and Cal Winslow

انتشارات: ورسو Verso

طبقهی کارگر آمریکا معمولاً به عنوان طبقه‌ای محافظه کار ارزیابی می شود. اما این طبقه دارای تاریخچه‌ای پر بار از رزمندگی است. کتاب "تودهی کارگر شورشی" این بخش از تاریخچهی پنهان و ناشناختنی خیزش و شورش از پائین طبقهی کارگر آمریکا را آشکار و معرفی می کند؛ مبارزات قهرمانانه‌ای که علیه کارفرمایان و بوروکراتهای اتحادیه‌های کارگری طی اواخر دهه‌ی ۶۰ و کل دهه‌ی ۷۰ میلادی انجام می گرفت.

آرون برنر مسئول "موسسه‌های توده‌ی کارگران"، و "بنگاه پژوهشی کارگر و تامین مالی" است.

رابرت برنر سرپرست "مرکز نظریه‌ی اجتماعی و تاریخ تطبیقی" دانشگاه یو سی ال در آمریکا است. وی نویسندهی کتاب "بحران در اقتصاد جهانی" است که به فارسی ترجمه شده است. کتاب معروف دیگری از رابرت برنر به نام "رونق و حباب" منتشر شده است.

کل وینزلو سرپرست "انستیتوی مندوچینو و همتایان در سیاست‌های زیست محیطی"، "انستیتوی پژوهش‌های بین-المللی" دانشگاه برکلی در آمریکا است.

آخرین مهلت برای ارسال مطالب جهت درج در شماره‌ی بعدی "سامان نو" اول دی ماه ۱۳۸۶ است

- "سامان نو" آماده‌ی دریافت مقاله‌ها، ترجمه‌ها، پیشنهادها، انتقادات و راهنمایی‌های شما در تمام امور مربوط به نشر و ویراستاری است.
- مطالب‌های خود را به صورت فایل کامپیوتری در فرمت Word بر روی لوح فشرده (CD) به آدرس پستی و یا به وسیله‌ی پست الکترونیکی به آدرس الکترونیکی "سامان نو" ارسال کنید.
- لطفاً توجه داشته باشید که حاشیه‌ی همه مطالب‌ها در استاندارد Word باشد (یک اینچ از هر دو طرف).
- همه‌ی پاراگراف‌ها از سر خط شروع شوند و فاصله‌ی بین آغاز خط و ابتدای حاشیه‌ی صفحه نباشد.
- کل مطلب خود را با فونت شماره‌ی ۱۲ و با خط Times New Roman بفرستید و فقط در مواقع ضروری از فونت درشت (Bold) یا/یتالیک استفاده کنید.
- تمام رفرنس‌ها را به ترتیب شماره‌گذاری کنید و در پایان نوشتار (و نه در پایان هر صفحه) مجموعه‌ی پانوشته‌ها را قرار دهید.
- مسئولیت مقاله‌های "سامان نو" با نویسندگان و مترجمان است.
- نقل و تکثیر مقاله‌های "سامان نو" با ذکر منبع ایرادی ندارد.
- مطلبی که فقط برای درج در فصل‌نامه‌ی "سامان نو" ارسال شود منتشر خواهد شد.

www.saamaan-no.org

